GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 271. Vinerĭ, 6 (18) Decemvre. 1885.

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de Vinerĭ, ḍiarulŭ nu va apăré până Sâmbĕtă séra.

Brașovŭ, 5 Decemvre 1885.

In dieta din Peșta se desbate tocmai acum noulŭ proiectŭ de lege asupra iurisdicțiunilorŭ și în specialŭ §-ulŭ 54 alŭ acestui proiectŭ, care tractéză despre sfera de putere a fișpanului. Nicĭ vorbă că și acestŭ proiectŭ se va primí tocmai așa, precum maioritatea camerei supusă poruncilorŭ șefului sĕu dela putere a primitŭ proiectulŭ de lege privitorŭ la prelungirea mandatului deputațilorŭ.

Tisza Kalman își va vedé așadér în curênd visulŭ cu ochii, căcĭ de curêndŭ reformata camerĕ a magnaților anevoiă va face oposițiune proiectelorŭ sale primite de camerĕ, mai alesŭ după ce i se va spune, că au și speciala menire de a întărì domnirea magnațilorŭ maghiarĭ în acestŭ statŭ.

De acum încolo sănătate bună autonomiă comitatensă. D-lŭ Tisza îndată ce ajunse la cârma statului poliglotŭ ungarŭ dădŭ o lovire de mórte vechei autonomii a comitatelorŭ și tótă preocupațiunea lui în cursulŭ guvernărei sale era de-a nimici și sfărîma și ultimele resturĭ ale acestei autonomii.

După vechia constituțiune comitatele (județele) aveau o autonomiă largă și solidă, așa numitele „congregațiunĭ" (adunărĭ) comitatense puteau sĕ respingă orĭ-ce ordonanță a guvernului, care nu era basată în legile positive și astfelŭ de ordonanțe nicĭ că se puneau în pracsă. Esperiința ne arată cum tocmai în ḍilele nóstre miniștrii unguresci abuséză de puterea lorŭ nesocotindŭ și călcândŭ legile statului prin ordonanțele lorŭ. Nicĭ odată cetățenii statului n'au avutŭ dér mai mare lipsă de scutulŭ autonomiei față cu volniciele guvernului de astăḍĭ.

Dér Tisza nu se gândesce la libertatea cetățenilorŭ, ci scopulŭ lui este numai și numai d'așĭ întărí posițiunea prin concentrarea întregei puterĭ în mânile sale. Odinióră comitatulŭ era suveranŭ și fișpanulŭ (prefectulŭ) trebuia sĕ esecute purŭ și simplu hotărîrile adunărei municipale. Astăḍĭ s'au schimbatŭ lucrurile cu desăvêrșire. Noulŭ proiectŭ alŭ d-lui Tisza face din fișpanŭ unŭ adevĕratŭ satrapŭ asiaticŭ.

Scimŭ din istoriă, că tiranii Grecilorŭ, satrapii persianĭ afară de voința lorŭ și de interesele lorŭ și ale stăpânului lorŭ nu cunosceau față cu supușii grecĭ nicĭ o lege, voința lorŭ era lege. Totŭ așa facŭ și vorŭ face în viitorŭ și mai multŭ satrapii lui Tisza prin comitate, mai alesŭ prin acele unde se află Români, pentru că față cu noi Românii ei, precum doveditŭ este, nu mai păzescŭ nicĭ o lege. Pentru ei esistă numai vițelulŭ de aurŭ, idea de statŭ maghiarŭ, în numele căreia se comitŭ aḍĭ barbariile și prigonirile cele mai marĭ contra nĕmului românescŭ.

Pornitŭ odată carulŭ statului pe povêrnișulŭ reacțiunarŭ, elŭ nu se va opri la reformele de astăḍĭ. Era satrapilorŭ maghiarĭ, ce va urma acum după era absolutismului constituționalŭ maghiarŭ, va trebui sĕ facă locŭ în curêndŭ erei curatului absolutismŭ maghiarŭ, ce-o pregătesce d-lŭ Tisza.

Este constatatŭ că sistemele absolutistice cadŭ mai curêndŭ ca cele constituționale. Șatrapiĭ vorŭ deștepta în cele din urmă și consciința de dreptate și moralitate amorțită a poporului maghiarŭ și avemŭ firma speranță, că sistemulŭ Tisza va cădé însușĭ în grópa, ce au voitŭ sĕ ni-o sape nouĕ.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ și Bulgarĭ.

Belgradŭ, 15 Decemvre. *Delegații militarĭ* ai marelorŭ puterĭ, încă înainte d'a pleca la Nișŭ, conferescŭ în Viena și Belgradŭ și pe basa chartelorŭ militare vorŭ lua hotărîrĭ definitive cu privire la delimitarea unei zone neutre. Rectificările necesare acestorŭ hotărîrĭ se vorŭ face la fața locului. Se asigură că în 8 ḍile se va semna armistițiulŭ. Inarmările continue ale Serbiei se facŭ numai pentru eventualitatea ce ar aduce-o neprimirea condițiunilorŭ de pace din partea Bulgarilorŭ. Numai în acestŭ casŭ guvernulŭ ar reîncepe rĕsboiulŭ. Din partea armatei, care crede, că rĕsboiulŭ va reîncepe la primăvéră, momentanŭ n'ar fi de temutŭ nicĭ o acțiune contrară disciplinei. In totŭ casulŭ însĕ, încheiarea formală a armistițiului n'ar trebui sĕ s'amâne nicĭ unŭ momentŭ.

Sofia, 15 Decemvre. Puterile au întreprinsŭ pe lângă guvernulŭ bulgarŭ unŭ *pasŭ colectivŭ* și l'au întrebatŭ, décă consimte sĕ priméscă decisiunea comisiunei militare. Se admite, că rĕspunsulŭ va fi conformŭ intențiunilorŭ deja cunoscute ale guvernului bulgarŭ, d'a deșerta mai ântêiu trupele sêrbescĭ teritoriulŭ Vidinului.

Londra, 15 Decemvre. Guvernulŭ francesŭ a adresatŭ cabinetelorŭ europene o *notă-circulară* privitóre la cestiunea balcanică, în care favoriséză unirea personală între Rumelia și Bulgaria sub prințulŭ Alexandru, fără ca Turcia sĕ pérḍă banĭ și țéră; integritatea ei sĕ se asigure prin ocuparea defileelorŭ Balcanilorŭ de către trupele turcescĭ.

Belgradŭ, 15 Decemvre. Din *Zaiĉiarŭ* se anunță érășĭ casurĭ, care dovedescŭ că Bulgarii nu respectăĭ încetarea ostilităților. In Rakovicza și Kirijevo cavaleria bulgară a făcutŭ prisonierĭ 5 gardiștĭ de siguranță sêrbescĭ, i-a tîrîtŭ în arestŭ la Kirijevo, le luă armele și numai a doua ḍi îi liberă. Cavaleria bulgară, care cutrieră locurile, face ținutulŭ nesigurŭ, jăfuesce, atacă și tîrășce pe locuitorĭ în serviciulŭ militarŭ bulgarŭ. Autoritățile militare sêrbescĭ au fostŭ avisate sĕ încheiă procese verbale despre aceste întêmplărĭ, spre a se arăta la loculŭ competentŭ, cum se țînŭ Bulgarii de îndatorirĭ.

Constantinopolŭ, 15 Decemvre. *Madjid*-pașa a plecatŭ la Sofia, însoțitŭ de generalulŭ *Șakir*-pașa, care e însărcinatŭ cu partea militară a tractărilorŭ de pace sêrbe-bulgare.

SCIRILE ḌILEI.

Lunĭ în 2 Decemvre, cu trenulŭ de diminéță a plecatŭ din regimentulŭ de infanteriă Nr. 82 din Sibiu unŭ despărțĕmêntŭ la Ighiu, ca sĕ înlocuiască compania aceluiașĭ regimentŭ încuartirată acolo încă de cu tómnă, de când cu gogorițele „patriotice".

—0—

Tribunalulŭ din Brașovŭ a publicatŭ în 11 Decemvre n. sentința în afacerea abusurilorŭ comise cu ocasiunea alegerii de deputatŭ dietalŭ în cerculŭ Făgărașului. Hermann Kraus și George Codru au fostŭ achitațĭ de acusarea că arŭ fi fostŭ mituițĭ, pe când acusatul Iacobŭ Neculae fŭ condamnatŭ la 14 ḍile arestŭ, Iosifŭ Trombitașŭ, Neculae Vasile și Adamŭ Georgea la câte 7 ḍile arestŭ, și în fine Neculae Socaciu la 3 ḍile arestŭ și amenda corĕspunḍĕtóre. — Asta'i o bună lecțiă pentru cei ce nu respectă pasivitatea hotărîtă de Românii Ardelenĭ. Sĕ sperămŭ că priciulŭ arestului îi va face sĕ se gândéscă seriosŭ la datoria ce o au ca Românĭ.

—0—

Cetititorii noștri își aducŭ aminte de scena dintre ministrulŭ Tisza și deputatulŭ Csanady. „Bud. Tgbl." comunică, că unŭ viceșpanŭ din garda mamelucéscă a lui Tisza a provocatŭ pe deputatulŭ Csanady la duelŭ, pentru că a amenințatŭ pe stăpânu-sĕu. Nu 'nțelegemŭ, cum voinicosulŭ ministru, care nu se teme a face vênătóre de sobolĭ pe sub pămêntŭ, n'are curagiulŭ sĕ se dueleze însușĭ la lumina ḍilei!

—0—

Sub titlulŭ „Unŭ popă valahŭ setosŭ de sânge unguresc", scrie „Pesti Hirlap" următórele: „Suntŭ mai mulțĭ popĭ valahĭ, cărora le este sete de sânge unguresc, însă nu 'șĭ arată pe față setea lorŭ ca Alexandru Popa preotulŭ gr. cat. din Birchișŭ. Acestŭ omŭ care 'șĭ desonoréză numele sĕu, în ḍilele trecute certându-se cu trei economĭ pentru nisce fênŭ, în furia lui sĕlbatică a ḍisŭ: „Nu vréu sĕ cunoscŭ Ungurĭ, nicĭ a sci despre ei... 48 a trecutŭ... de-ar peri Ungurulŭ, ca sĕ nu vĕdŭ nicĭ unulŭ cu ochii; vĕ sucescŭ gâtulŭ, că mi-e sete de sânge unguresc, vĕ vomŭ învĕța noi, cânilorŭ de Maghiarĭ!" Fiindcă acestŭ servŭ alŭ lui Dḍeu, setosŭ de sânge unguresc, agitéză neîntreruptŭ în contra Ungurilorŭ, tribunalulŭ din Elisabetopole a începutŭ o investigațiă contra lui. Pe scurtŭ trebue gătatŭ cu astfelŭ de trădatorĭ de patriă". — Ér au începutŭ foile patrioțilorŭ de monopolŭ cu tragi-comediile! Pe când pe la noi ninge mereu și e gerŭ, în redacțiunile „patriotice" se vede că suntŭ căldurile caniculare.

—0—

Primarulŭ din Albaĭ-Iulia 'șĭ-a datŭ în petecŭ ca Țiganulŭ, adecă vremŭ sĕ ḍicemŭ ca solgăbirĕulŭ din Dunavecse. Sub Nr. 105 rĕspunde la corespondențele germane ale magistratelorŭ din Sebeșŭ și Orăștiă, că nu primesce decâtŭ numai hârtii în limba statului. Sĕ n'o pățéscă odată „patriotulŭ" primarŭ ca solgăbirĕulŭ de mai susŭ.

—0—

„Magyar Polgar" e informatŭ din Sibiu, că oficialulŭ oficiului de dare de acolo S. Szt. fu arestatŭ pentru delapidare de banĭ erarialĭ în sumă de 6000 fl. Inșelătoria s'a descoperitŭ în secția comptabilitățĭi din ministerulŭ financelorŭ.

—0—

Focŭ și cătranŭ s'a făcutŭ ‚luminăția‹ sa ‚Ellenzek‹, fiindŭ că a vĕḍutŭ o etichetă de farmaciă, pe care era tipăritŭ ›A déesi gyogy szertárból‹, ér cu mâna scrisŭ nemțesce ›Nach Bericht‹ (După prescriere). Minunăția sa ‚Ellenzek‘ ḍice, că e „rușine", ca proprietarulŭ farmaciei, care se numesce Paul Roth și totdeodată e primarŭ și deputatŭ dietalŭ alŭ Deșului, sĕ întrebuințeze ca limbă de afacere limba germană. De când asta, nechibzuitule ›Ellenzek"?

—0—

„Bud. Tgbt." scrie cu data de 12 Decemvre: „In ședința de aḍĭ a *camerei deputaților*, care a fostŭ bogată în scene interesante, s'a adresatŭ o interpelare în privința demisionării conducĕtorului căilorŭ ferate unguresci Tolnay. Interpelantulŭ Enyedy a întrebatŭ pe ministrulŭ comunicațiunei, de ce Tolnay a fostŭ concediatŭ? Ministrulŭ n'a rĕspunsŭ nimicŭ... Atuncĭ se auḍi deodată o voce din cealaltă parte și toțĭ strigară: *Konczpolitika!* unŭ cuvêntŭ, care produse mare întărîtare de o parte a camerei și mare ilaritate de cealaltă parte. Ce însemnéză acestŭ cuvêntŭ? „Koncz" însemnéză totŭ atâta câtŭ *osŭ*, séu mai corectŭ osŭ de șuncă, și „Konczpolitika" ar fi *politică de osŭ de șuncă*. Așa déră pentru politica de osŭ de șuncă a fostŭ Tolnay concediatŭ, și cumcă osulŭ de șuncă nu este în realitate osŭ ci suma de 40,000 fl., ce o primea Tolnay anualŭ, se 'nțelege de sine. Intrebarea e numai, căruia din credincioșii servitorĭ ai ministrului președinte i se va arunca osulŭ de șuncă?"

—0—

Proiectulŭ de lege pentru prelungirea mandatului de deputatŭ dela 3 la 5 anĭ s'a primitŭ în a treia cetire de camera ungară, cu 215 contra 130 voturĭ, și s'a trimesŭ camerei magnaților.

—0—

In esposițiunea de Crăciunŭ din museulŭ austriacŭ din Viena se află și unŭ dulapŭ, plinŭ cu stofe țĕsute, în bogate colorĭ, de industria de casă din Șeica mare. Publiculŭ le admiră cu o deosebită plăcere, și comerciantulŭ I. Stolz, care e depositarulŭ vienezŭ alŭ acestorŭ

perdele, păndĕturĭ de masă, perine, şurţurĭ ş. a., vinde fórte multe lucrurĭ de acestea. Chiar din streinătate se facŭ totŭ mai multe comande, aşa că ţĕrancele s'au pusŭ pe lucru şi în alte comune.

—0—

D-lŭ **Petra Petrescu** din locŭ îşĭ esprimă deosebita mulţumită onor. domnĭ carĭ, în urma apelului d-sale din 1/13 Noemvre, au binevoitŭ a-i trămite rapórte despre asociaţiunĭ şi reuniunĭ române, şi se rógă totodată ca, *până la 1 (13) Ianuarie 1886*, sĕ i se trămită rapórte şi dela reuniunile, dela carĭ n'a căpĕtătŭ păn'acum.

—0—

Românii espulsaţĭ, d-nii Al. **Ciurcu**, N. **Ciurcu** şi **Corneanu** au adresatŭ camerelorŭ o petiţiune rugându-se sĕ se revóce mĕsura contra lorŭ, ḑice „Rĕsboiulŭ".

—0—

Duelulŭ dintre d-nii **Maiorescu** şi **Stătescu** se esplică astfel: d. Maiorescu într'unŭ discursŭ ţinutŭ în cameră a ḑisŭ, că împricinaţii caută totŭ advocaţĭ guvernamentalĭ, pentru că sciu că aceştia au influinţă pela judecătorii. D. Stătescu, ca advocatŭ guvernamentalŭ simţindu-se atacatŭ, a adresatŭ într'unŭ ḑiarŭ o scrisóre d-lui Maiorescu, care prin termenii aceleia s'a simţitŭ insultatŭ. De aci ostilităţile pe câmpulŭ Hipodromului.

—0—

Eperienţele cupolelorŭ de *fortificaţiă a Bucurescilorŭ* s'a amânatŭ cu o ḑi; ele au începutŭ Mercurĭ. Oficerii streinĭ, însărcinaţĭ sĕ asiste la aceste experienţe, au sositŭ deja în Bucureşcĭ. D. colonelŭ de geniu *Ernest Caffarel* va represinta Francia; maiorulŭ *O'Callaghan* şi căpitanulŭ *Clark*, Englitera; *Geamal*-paşa şi *Osman*-bey, Turcia. Olanda va fi representată d. loc.-colonelŭ A. I. *Yoorduirs* şi căpitanŭ *Scherer* şi *Snyders*. Germania a trimesŭ pe d. baronŭ *Fuchs* de *Bimbach* şi pe căpitanŭ *Rommel*. Experienţele vorŭ ţinea 15 ḑile.

Episcopulŭ calvinŭ în Deva.

Deva, 15 Decemvre 1885

Domnule Redactorŭ! Cu privire la visitaţiunea Episcopului reformatŭ Szász Domokos, am onóre a vĕ raporta următórele:

Numitulŭ Episcopŭ întêmpinatŭ fiindŭ la Siboth — în graniţa comitatului — de comitele supremŭ alŭ comitatului Hanedórei şi de protopopulŭ reformatŭ, sosì împreună cu aceştia la Deva, în 12 Decemvre, cu trenulŭ dela 3 óre d. a.

La gară fù întêmpinatŭ de unŭ publicŭ numĕrosŭ: mai toţĭ inteliginţii, amploiaţii dela administraţiune, magistratulŭ opidanŭ, juḑii şi profesorii dela institutele reformate. Printre numĕrósele „éljen«urĭ, cu care fù salutatŭ Episcopulŭ Szász Domokos, se auḑi şi unŭ »sĕ trăéscă,« la care însé unulŭ dintre reformaţĭ reflectà cu mâniă şovinistică: »nem »se trayesca,« hanem „élyen.« După acestea fù bineventatŭ de curatorulŭ şi apoi de primarulŭ oraşului prin nisce vorbirĭ emoţionate, la carĭ Episcopulŭ a rĕspunsŭ.

Duminecă, la 10 óre, s'a oficiatŭ serviciulŭ divinŭ la care asistă unŭ publicŭ numĕrosŭ. Episcopulŭ şedea în scaunulŭ popescŭ — o simplă strană — de asupra căreia, la drépta, erau zugrăviţĭ doi sfinţĭ, ale cărorŭ capete erau rase de pe părete, ca sĕ nu se cunóscă că suntŭ românescĭ. La fundulŭ bisericei — unde era odinióră altarulŭ românescŭ — se vedea imaginea unui altŭ sfântŭ românescŭ, despre care auḑii pe nisce amploiaţĭ ungurĭ ḑicêndŭ: »ez már ősmerszik hogy valodi oláh szent" (acesta se cunósce, că e unŭ adevĕratŭ sfântŭ românescŭ.) Aci mai observŭ, că la altarŭ, de partea stîngă, se aflà unŭ locŭ golŭ în forma unei ferestre mare, acesta era loculŭ unde se cumineca preotulŭ românŭ după finitulŭ slujbei.

Episcopulŭ Szász Domokos, care este unŭ omŭ blondŭ, cu capulŭ mare si robustŭ, avêndŭ o căutătură mai multŭ aspră de câtŭ popéscă, suindu-se pe catedră ncepù a predica. Obiectulŭ predicei sale fù de unŭ caracterŭ nu numai religiosŭ ci şi naţionalŭ »patriotică,« cum d. e. despre patriă, despre străformarea religiunei, despre credinţă etc. Cu unŭ cuvêntŭ, décă unŭ preotŭ de ai noştri ar ţiné o astfelŭ de predică, de sigurŭ gendarmii, décă nu l'ar scoborî de pe catedră, l'ar aştepta la uşa bisericei

După finitulŭ serviciului divinŭ, Episcopulŭ primì visitele în casa preotului localŭ; între aceştia se vĕḑù viceşpanulŭ cu ai sĕi, apoi magistratulŭ, profesorii etc., ér la fine se vĕḑură cei 15 rătăciţĭ dela Bârcea mică, cărora le-au adusŭ clopote avêndŭ numai sĕ le pună în dealŭ. Aceştĭ 15 nefericiţĭ, dupăce îşĭ făcură închinăciunile fariseice înaintea noului lorŭ episcopŭ, se duseră cu conducĕtorulŭ lorŭ, Szanto, în cârciuma lui Papp Dani, unde s'au ospĕtatŭ, au mâncatŭ şi au bĕutŭ pe contulŭ religiunei, — sĕ le fiă de bine!....

După acestea a urmatŭ banchetulŭ, la care asistară vre-o 80 persóne, ţinêndu-se diferite toaste. După depărtarea Episcopului, iubitorii de pahare, între carĭ firesce şi calvinisatorulŭ patriotŭ şovinistŭ Szantó, îşĭ continuară petrecerea lorŭ până ce mai pe urmă notarulŭ Szantó în înfumurarea sa era câtŭ pe aci sĕ se încaere de gâtŭ cu unŭ profesorŭ. E uşorŭ acestui notarŭ, elŭ póte sĕ facă ce vrea, căcĭ se bucură de favorulŭ şi sprijinulŭ cârmuitorului amploiaţilorŭ dela comitatŭ pentru »meritulŭ« ce şi-lŭ făcuse prin câştigarea celorŭ 15 rĕtăciţĭ.

Unŭ Românŭ.

Intêmplări după luarea Pirotului.

Corespondentulŭ ḑiarului »N. fr. Presse," care se aflà în cartierulŭ generalŭ bulgarŭ, a trimisŭ numitului ḑiarŭ nisce rapórte amĕnunţite despre cele întêmplate după luarea Pirotului de cătră trupele bulgare. Étă ce scrie amintitulŭ corespondentŭ:

»Când au încetatŭ pe la 4 óre bubuitulŭ tunurilorŭ amŭ ajunsŭ în Pirotŭ, unde pe uliţă întêlneamŭ voluntarĭ macedonenĭ şi călăreţĭ, carĭ eşeau în fuga mare din oraşŭ. Totŭ suburbiulŭ oraşului era numai o mocirlă mare aşa că caii se băgau prin noroiu până la genunchĭ. Carulŭ numai cu mare greutate se putea mişca prin noroiu şi la totŭ momentulŭ eramŭ sĕ ne rĕsturnămŭ şi sĕ ne înecămŭ în noroiu. La începutŭ cugetamŭ, că Sêrbii au stricatŭ vre-unŭ podŭ şi trebue sĕ trecemŭ prin apă, dér apoi îndată s'a doveditŭ, că Sêrbii au stricatŭ fântânile şi de aceea s'a făcutŭ aşa noroiu grozavŭ prin uliţe. Oraşulŭ era părăsitŭ mai de totŭ de locuitorĭ. Uşile stricate şi ferestrile sparte, casele şi magazinele erau góle de lucrurĭ, dér pline de sfărâmăturĭ, ferestrile póte că s'au spartŭ prin esplosiunea prafului şi a muniţiunii din fortăréţa cea vechiă turcéscă, pe care o aruncară Sêrbii în aerŭ.

„Sciamŭ bine, că pe stradele oraşului se bătură de două orĭ armatele duşmane, dér aspectulŭ, care ni-lŭ presênta oraşulŭ avea forma mai multŭ de oraşŭ cuceritŭ şi cu totulŭ jefuitŭ. Chiar înaintea ochilorŭ noştrĭ vĕḑurămŭ pe haiducii macedonenĭ cărândŭ lucrurile cu braţulŭ de prin prăvălii (bolte). Şi ţĕranii sêrbĭ le deteră ajutorŭ la acéstă muncă. Unii oficerĭ, pe carĭ îi făcurămŭ atenţĭ la jafurile Haraminilorŭ macedonenĭ, se mulţămiră numai cu atâta, că le strigară, că nu le e ruşine, ca sĕ fure şi sĕ jefuiască pe creştinĭ?, că nu suntŭ Turcĭ, şi e o ruşine şi unŭ scandalŭ pentru armata bulgăréscă. Unii oficerĭ luară ce-i dreptŭ biciurile şi cârpiră câteva plesne Haraminilorŭ peste tuhoscele (blănile) lorŭ cele albe. Când ajunserămŭ la otelulŭ »Regele sêrbescŭ« tocmai eşiau o grămadă de Haraminĭ şi de militarĭ bulgarĭ din otelŭ încărcaţĭ cu prăḑĭ şi cu jafurĭ. Alţii plinĭ de nĕcazŭ, că nu mai găsiră ce sĕ jefuiască începură se spargă la oglinḑĭ şi la lampe, ba sparseră butelii cu vinŭ şi vinulŭ curgea vale. Intr'unŭ colţŭ sietea unŭ bietŭ chelnerŭ bătutŭ, pentru că n'a avutŭ carne se mulţăméscă pe Haraminĭ. Colegulŭ meu, vĕḑêndŭ vandalismulŭ acesta barbarŭ, scóse revolverulŭ şi provocà pe têiharĭ sĕ ésă afară, atuncĭ venì unŭ oficerŭ bulgarŭ şi scóse cu sabia pe toţĭ soldaţii bulgarĭ. Bietulŭ chelnerŭ căḑù la piciórele nóstre şi ne mulţămì, că fără ajutorulŭ nostru şi pe dênsulŭ l'ar fi omorîtŭ ca pe stăpânulŭ sĕu. După aceea ne duserămŭ în pivniţă unde aflarămŭ pe otelierŭ mortŭ, scăldatŭ în sânge. Haraminii macedonenĭ înhăţară mai ântêiu pe chelnerŭ şi îi luară toţĭ banii, după aceea făcură cassa de banĭ totŭ sdrobŭ, pentru că nu aflară nimica în ea, bătură cumplitŭ pe chelnerŭ sĕ spună unde se aflà, în urmă spuse, că se aflà în pivniţă. Atuncĭ Haraminii năvăliră asupra uşii dela pivniţă, o sparseră şi d'odată sĕ auḑì unŭ strigătŭ grozavŭ, căcĭ în pivniţă erau ascunşĭ 20 de jidovĭ şi jidance. Haraminii săriră asupra otelierului, care îndată le dete 600 de galbinĭ, ce îi avea la sine, dér totŭ nu putù scăpa, pentru că Haraminii totŭ mai ceréu banĭ şi neavêndŭ de unde sĕ le mai dé ilŭ înpuşcară fără milă. Mai în urmă ne duserămŭ în apartamentele de deasupra ale otelului, în tóte odăile stricară Haraminii tóte lucrurile şi sparseră tóte ferestrile, aşa că de abia căpĕtarămŭ în totŭ apartamentulŭ o singură odaiă, care mai avea ferestrile întegĭ şi aicĭ ne aşeḑarămŭ lucrurile, după ce baricadarămŭ uşa bine.

*

Incetarea ostilităţilorŭ îmĭ înlesnesce lucrulŭ fórte multŭ şi acuma potŭ sĕ continuu rapórtele mele pe îndelete despre cele ce am vĕḑutŭ şi păţitŭ la Pirotŭ. Spunŭ dreptŭ, că Haraminii macedonenĭ pe lângă tótă figura lorŭ cea marţială şi pe lângă totŭ costumulŭ lorŭ naţionalŭ pitorescŭ, totuşĭ nu m'au încântatŭ de felŭ. Nu mĕ potŭ desbăra de idea, că ei nu suntŭ luptătorĭ pentru libertatea Bulgarilorŭ ci suntŭ hoţĭ şi tâlharĭ de profesiune, carĭ sub cuvêntŭ, că au luatŭ armele pentru causa bulgăréscă, îşĭ continuă nejenaţĭ meseria lorŭ. Aceştĭ Haraminĭ suntŭ o adunătură din tótă Macedonia şi vorbescŭ tóte limbile orientului, ba de multe orĭ i-am auḑitŭ cântândŭ cântece grecescĭ. Limba lorŭ militară este mai cu sémă limba turcéscă, în care se potŭ înţelege tóte acestea diverse naţionalităţĭ. Unŭ funcţionarŭ dela căile ferate rumeliote m'a asiguratŭ, că între aceştĭ luptătorĭ pentru libertatea Bulgarilorŭ a recunoscutŭ pe acei tâlharĭ, carĭ mai anii trecuţĭ l'au prinsŭ de lângă gară şi a trebuitŭ sĕ se rescumpere dela ei cu mar sume.

Incă la Ţaribrodŭ s'a pronunţatŭ unŭ oficerŭ bulgarŭ asupra voluntarilorŭ din Macedonia şi a ḑisŭ, că ei primescŭ uniforma cu mare neplăcere şi gândulŭ lorŭ e numai cum se omóre şi cum sĕ jefuiască. Dêcă oficerii bulgarĭ, câţĭ se aflau în Pirotŭ arŭ fi luatŭ mĕsurĭ aspre şi ar fi puşcatŭ câţiva dintre aceştĭ tâlharĭ atuncĭ nu s'ar fi întêmplatŭ atâtea escese şi atâtea jafurĭ şi omorurĭ. Deşi trupele regulate bulgare n'au făcutŭ astfelŭ de escese pentru că acelea s'au întêmplatŭ înainte de a întra în Pirotŭ, totuşĭ escesele vorŭ face o rea impresiune asupra lumii civilisate şi trupele bulgare cu tóte victoriile lorŭ cele strlucite vorŭ fi aspru judecate. Eu, care am vĕḑutŭ aceste trupe luptându-se, nu potŭ sĕ împărtăşescŭ astfel de opiniunĭ. Eu am admiratŭ pe soldaţii bulgarĭ, carĭ fără pâne şi fără plată au făcutŭ marşurile cele mai grele şi flămânde şi obosite s'au aruncatŭ în luptă cu celŭ mai mare entusiamŭ.

Aceştĭ soldaţĭ bulgarĭ plinĭ de patriotismŭ, au o disciplină naturală şi o ordine particulară, căcĭ numai aşa sĕ póte esplica pentru ce trupele bulgare nu s'au luatŭ după haraminii macedonenĭ şi sĕ jăfuéscă. Din acésta causă îmĭ pare rĕu, că haraminii macedonenĭ au pătatŭ onórea trupelorŭ victoriόse bulgare. Numai intervenţiunea séu păşirea energică a prinţului Alexandru şi pedepsirea

---

FOILETONŬ.

COLINDE DIN ARDEALŬ.

(Culese şi întocmite de I. Popŭ Reteganulŭ).

Códa vécului.

Colo-'n josŭ mai în josŭ
'Mĭ sunt nouĕ năvodaţĭ
Şi-'mpletescŭ năvóde verḑĭ;
Împletir' Lunĭ şi-'mpletir' Marţĭ
Până Miercurĭ la améḑĭ,
Când fù Miercurĭ cătră séră
Ei pe mare le aruncară
Şi nimica nu vênară
Şi-aruncară a doua óră
Şi prinser'unŭ puiu de Iudă
Şi-lŭ totŭ batŭ ca sĕ le spună:
Când e códa veacului
Sfêrşitulŭ pământului?
Vine mama puiului
Din picióre scăpărândŭ
Şi din gură focŭ ţîpândŭ
Ce-mĭ bateţĭ voi fiulŭ meu
Că eu vouĕ spunevoiu
Când e códa vécului
Sfêrşitulŭ pământului;
Când o da fiulŭ în taică
Şi ficuţa 'n a sa maică,
Şi finu-'n nănaşus'o
Celŭ mai micŭ în celŭ mai mare.
Atunci-i códa véculuii
Sfêrşitulŭ pământulu.

(Din Pănade).

Susŭ în pórta cerului.

Susŭ în pórta ceriului
Este o mésă rotilată
De toţĭ sfinţii 'ncungiurată
Toţĭ şi béu, toţĭ şi mănâncă
Numai Domnulŭ Dumneḑeu
Nici-şĭ bé, nici-şĭ mănâncă
Fórte rĕu-i supĕratŭ
Iuda-'n raiu că şi-o întratŭ
Şi cheile le-a luatŭ
Totŭ cheile raiului
Şi cununa sórelui.
— Care sfântŭ s'ar da-aflà
Sĕ se bată cu Iuda?
Ia Ilie, Sânt Ilie
A mersŭ linŭ
Pe chitilinŭ
Ca sórele prin seninŭ
Totŭ tunândŭ
Şi fulgerândŭ.
Când de raiu s'apropiá
Totŭ tuná şi fulgerá
Şi raiulŭ se luminá,
Şi iadulŭ se întunecá
Şi Iuda sĕ spăimênta.

(Din Strêmbulŭ).

Colo pe din susŭ de satŭ.

Colo pe din susŭ de satŭ
Domnului, Domnului, Dómne!
Mare vrajbă s'arătatŭ
Totŭ de sfinţĭ
Şi de părinţĭ.
Dér Ilie bunŭ vitézŭ
De pe scaunŭ s'a sculatŭ
Trei pălmi la Iuda i-a datŭ
Trei ḑile nu s'a sculatŭ
Când a fostŭ a patra ḑĭ
După Ilie pornì.
Ilie din graiu grăia:
Deschide-'mĭ dómne pórta
Că mĕ ajunge Iuda.
Până pórta i-a deschisŭ
Iuda de talpă l'a prinsŭ
Iuda din graiu a grăitŭ:
Asta'n lume sĕ se scie
Că-i din talpa lui Ilie.

(Din Strêmbulŭ).

VITEJIĂ.

Regele Milanŭ a sciutŭ sĕ aprecieze fórte bine valórea rĕsboinică a iniţiativei, cand a întratŭ curagiosŭ în Bulgaria. Şi ca orĭce succesŭ, au fostŭ aplaudate şi primele sale operaţiunĭ. Anevoe se va găsi vr'unulŭ care sĕ se potă lăuda; că ar fi prevĕḑutŭ şi preḑisŭ

esemplară a ucigaşilorŭ ar puté curăţi de împutăciune armata bulgară.

A doua ḑi, când mĕ sculai din aşternutulŭ meu şi mĕ uitai pe stradă, vĕḑui pe contele *Khevenhüller* şi pe marşalulŭ baronulŭ Riedesel însoţiţĭ de unŭ despărţămêntŭ de cavaleriă trecêndŭ peste piaţă. Spunŭ dreptŭ, că apariţiunea acestui diplomatŭ a făcutŭ asupra mea o impresiune teribilă. Miê îmĭ spuse unŭ locuitorŭ din Pirotŭ, că ofiţerii sêrbĭ ḑiceau, că dacă nu vorŭ puté termina Sêrbii singurĭ cu Bulgarii, atuncĭ le vorŭ venĭ în ajutorŭ Austriacii. Eu din causa vălmăşelei celei marĭ, carea domnea încă în otelŭ şi de frica hoţilorŭ nu putui părăsi odaia până după prânḑŭ când mĕ duseiu la cuartirulŭ generalŭ alŭ prinţului Alexandru.

Cuartirulŭ prinţului este forte strîmtŭ şi sĕ află într'o stradă laţerală. Eu mĕ duseiu la secretarulŭ prinţului, care îndată mĭ spuse tóte cu deamĕruntulŭ pentru ce a venitŭ contele Khevenhüller. Elŭ declară prinţului Alexandru în numele împĕratului Austriei, că decă Bulgarii vorŭ m rge mai departe în contra Sĕrbilorŭ, vorŭ avé de lucru cu trupele austriace.

Dela visita ce o întreprinsesemŭ abia după o óră am pututŭ ajunge cu trăsura prin noroiu până la otelŭ deşi nu era departe. In otelŭ căutaiu altă odaiă mai bună şi nimerii tocmai în odaia unde a fostŭ colonelulŭ sêrbescŭ Tepalovicĭ. Dela elŭ a rĕmasŭ unŭ călimărŭ mare cu cernélă. Statulŭ maiorŭ a lui Niculaevŭ se afla în casa, unde au şeḑutŭ regele Milanŭ. M'amŭ dusŭ de am vĕḑutŭ şi fortăréţa rĕmasă încă dela Turcĭ. Cum întrai în curte am datŭ peste mai multe obuze carĭ rĕmăseseră încă dela Turcĭ. Casele de pe lângă fortăréţă prin esplosiunea m uniţiunii au suferitŭ fórte multŭ, ba ş'au periclitatŭ şi mulţĭ ómenĭ viaţa. In fortăréţă am aflat unŭ tunŭ vechiu turcescŭ, pe care l'au lăsatŭ Sêrbii acolo. De aci m'amŭ dusŭ călare până la satulŭ Guilenŭ. unde se afla o sentinelă bulgară. Pe lângă nisce sălcii sĕ mai aflau câteva cadavre de ale soldaţilorŭ sêrbescĭ. Hienele de pe câmpulŭ de bătaiă îşĭ făcură tréba lorŭ, pentru că tóte cadavrele erau desbrăcate de hainele lorŭ. Acéstă tristă apariţiune amŭ vĕḑut'o şi pe câmpulŭ de bătaiă dela Ţaribrodŭ, unde ţĕranii alergară ca vulturii, îndată ce încetă lupta şi desbrăcară pe sêrmanii militarĭ morţĭ de hainele lorŭ şi luară totŭ ce găsiră la ei. Soldaţii dela crucea roşiă, carĭ erau ocupaţĭ cu răniţii trebuiră mai întêiu sĕ alunge bestiile acestea de pe câmpulŭ de luptă şi astfelŭ îşĭ perdură timpulŭ cu gonirea acestorŭ creaturĭ scârbóse.

UNŬ APELŬ.

Deşiu, 30 Noemvre 1885.

Scóla română gr. cath. elementară din Deşiu stătătóre din 3 chilii micĭ, de lemnŭ, acoperită numai în anulŭ trecutŭ cu şindile — a arsŭ în 20 Noemvre a. c. pe la 3 óre diminéţa; adecă a arsŭ coperişulŭ numai, păreţii rĕmaseră, de órece veniră în ajutorŭ pompierii, şi scutiră de elementulŭ desastruosŭ păreţii şi podéla — pentru care hărniciă pompierii numiţĭ şi merită laudă. — Foculŭ l'a pusŭ vre-o mână inimică şi invidiósă Românilorŭ. — Scóla din întêmplare nu fù asigurată.

Invĕţămêntulŭ se va preda în viitorŭ, până la S. Georgiu, într'o chiliă închiriată prin superioritatea scólei. —

D. protopopŭ Vele, şi ca inspectorŭ scolarŭ, convocă adunarea bisericei în 28 Noemvre a. c. şi se decise reedificarea scólei gr. cat. elementare, spre care scopŭ se esmise o comisiune, care în conţelegere cu pricepĕtorii de lucru se proiecteze loculŭ unde sĕ se redice edificiulŭ scólei, şi cătăţimea speselorŭ de lipsă spre acestŭ scopŭ. — In Dumineca viitóre se va continua consultarea în acestŭ obiectŭ de însemnătate importantă.

Românii din Deşiu reclamă şi implóră ajutorulŭ on. publicŭ românŭ în favórea reedificărei scólei lorŭ arse şi lipsite de orĭce fondŭ. — Ofertele marinimóse se vorŭ cuita în ḑiuaristica naţională.

Petru Mureşianu,
senat. scol.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

VIENA, 17 Decemvre. — Membrii comisiunei internaţionale pentru stabilirea liniei de demarcare între armata sêrbéscă şi între armata bulgăréscă au plecatŭ aḑĭ nópte pe câmpulŭ de rĕsboiu.

VIENA, 17 Decemvre. — Locţiitorulŭ de şefŭ alŭ statuluĭ majorŭ generalŭ, loc. feldmareşalŭ Cornaro, s'a numitŭ guvernatorŭ-comandantŭ alŭ Dalmaţiei.

DIVERSE.

Averea rĕmasă după Vanderbilt.—Mai ḑilele trecute a rĕposatŭ în America nordică Vanderbilt, care a fostŭ celŭ mai bogatŭ omŭ din America. Elŭ a lăsatŭ o avere colosală, care se preţuesce la 200 000,000 dolarĭ séu după banii noştri 400.000,000 fl. Acéstă grandiósă avere se află mai cu sémă în hârtii de ale căilorŭ ferate americane şi numai 35 de milióne de dolarĭ se află în bonurĭ de ale statelorŭ unite. Acestŭ omŭ adevĕratŭ bogatŭ avea unŭ venitŭ anualŭ de 10 milióne dolarĭ séu 20 de milióne florinĭ. Nu de multŭ şĭ-a terminatŭ unŭ palatŭ, unde şi dênsulŭ a muritŭ, şi care l'a costatŭ cu tóte lucrurile de artă din elŭ peste 3 milióne dolarĭ. Acestŭ rege alŭ căilorŭ ferate americane participă la calea ferată centrală din Newyork numai cu 5 milióne dolarĭ. Elŭ a lăsatŭ după sine o vĕduvă şi optŭ copii, dintre carĭ fiulŭ sĕu Corneliu Vanderbilt va fi moştenitorŭ principalŭ.

***

Unŭ măgarŭ cu ochelarĭ. — Din Haga se scrie către »Koln. Volksztg.«: Unŭ strîngĕtorŭ de sdranţe din învecinatulŭ Wehringshausen are unŭ măgarŭ, care de mulţĭ anĭ 'şĭ-a implinitŭ cu seriositate şi cu demnitate datoria sa ca trăgaciu la carŭ. In timpulŭ din urmă se observà, că urechiatulŭ nu mai e tocmaĭ sigurŭ în mişcările sale şi după o minuţiósă visitare se dovedì, că bietulŭ măgarŭ devenise miopŭ (scurtŭ de vedere). Stăpânu-sĕu nu se gândì multŭ şi procură măgarului nisce ochelarĭ, pe carĭ acum îi pórtă pe nasŭ totŭ cu atâta mândriă ca şi pricepere. Miopia s'a înlăturatŭ. Acestŭ măgarŭ cu ochelarĭ nu e minciună, ceea ce anume se accentuéză.

***

Inelulŭ fatalŭ. — »Voltaire« din Parisŭ istorisesce următórea anecdotă: Intre darurile de mirésă, ce le-a oferitŭ regele Alfonso soţiei sale celei dintêiu, se afla unŭ inelŭ cu unŭ frumosŭ mărgăritarŭ negru între diamante. Regina Mercedes ilŭ purtà până în ora morţii sale. Don Alfonso dăruì apoi inelulŭ sorei sale, infantei Pilar, care asemenea nu se despărţì nicĭ odată de elŭ. După mórtea ei, tînĕrulŭ rege îşĭ luà îndĕrĕtŭ inelulŭ şi-lŭ purtà ca aducere aminte de cele douĕ rĕposate. Regina Christina, scoţêndu-lŭ din degetulŭ rĕposatului ei sòţŭ se gândì că óre sĕ pórte ea inelulŭ séu sĕ-lŭ păstreze într'o cutiă (cassetă) de giuvaere. In fine se hotărî pentru cea din urmă.

***

Femeile japoneze. — La femeile japoneze se consideră ca ceva grosolanŭ a avea şoldurĭ late. Pe când damele nóstre, ḑice »Globus«, facŭ totŭ posibilulŭ, îşĭ înşinóră talia strîngênd'o şi îşĭ lăţescŭ şoldurile în modŭ artificialŭ, ca sĕ obţină aceea ce numescŭ ele o figură frumósă, Japonezele îşĭ légă talia cu unŭ brîu latŭ vătuitŭ cu hârtiă, ca astfelŭ pe câtŭ potŭ sĕ ascunḑă eşirea şoldurilorŭ afară. Femeile japoneze nu mergŭ nicĭ odată dreptŭ; cu câtŭ vréu sĕ arate o manieră fină şi o purtare politicósă, cu atâtŭ mai multŭ îşĭ esprimă modestia lorŭ femeéscă ţinêndu-şĭ corpulŭ puţinŭ plecatŭ înainte, precum şi genunchii cam încovăiaţĭ. Chiarŭ şi în casă bunulŭ tonŭ cere, ca femeea abia sĕ-şĭ ridice piciorulŭ de pe covorŭ şi sĕ-lŭ tîrascĕ făcêndŭ paşĭ fórte micĭ; de cumva trebue sĕ-lŭ ridice, rĕmâne cu tóte astea paralelŭ cu pământulŭ. Japonezulŭ nu pune preţŭ pe o formă deplină a femeii; Venerea capitolină îi pare ca din toporŭ făcută şi urîtă.

***

Furtulu de giuvaere din Viena. — De urma criminalilorŭ nu s'a datŭ încă până acum, dér se dă cu socotéla, că numai anarchistii au pututŭ comite unŭ asemenea furtŭ îndrăsneţŭ. »Frdbl.« ḑice însĕ, că esistă în Europa o ligă internaţională a criminalilorŭ, care a declaratŭ rĕsboiu proprietăţii. Organisarea internă a ligei se întinde peste întregulŭ continentŭ, făcêndŭ posibilŭ ca giuvaerele furate, după douĕ ḑile dela comiterea furtului, sĕ se vênḑă în Londra séu în Parisŭ. In modulŭ acesta se póte esplica grautăţile cu care are se lupte poliţia pentru descoperirea hoţilorŭ. Comercianţii de giuvaere vorŭ ţinea în curêndŭ o şedinţă, ca sĕ se consulte asupra mijlócelorŭ şi căilorŭ, cum sĕ înăsprescă paza prăvăliilorŭ lorŭ. Se mai comunică, că unŭ funcţionarŭ dintr'o prăvăliă de giuvaere din Viena a inventatŭ mijloculŭ prin care o persónă streină sĕ se'mpedece a se apropia de unŭ dulapŭ. Inventatorulŭ a construitŭ o reţea ce se aşéḑă ca unŭ paravanŭ de sobă înaintea dulapului, care are sĕ fiă feritŭ de hoţĭ; reţéua se pune în legătură printr'o sîrmă (telŭ) electrică (sîrmă de telegrafŭ séu de telefonŭ). Orĭ-ce încercare d'a îndepărta reţéua, fiă prin tăiere séu ardere séu şi numai prin simpla atingere a firelorŭ reţelei, pune în mişcare unŭ clopoţelŭ, care se aşéḑă într'unŭ locŭ ce se alege după placŭ, şi astfelŭ semnaléză pericululŭ. Intr'o prăvăliă de giuvaere s'au şi făcutŭ în sĕptĕmâna trecută esperimente cu acéstă reţea de siguranţă şi resultatulŭ se ḑice că a fostŭ escelentŭ. In ḑilele acestea se vorŭ reînoi esperimentele în presenţa unui delegetŭ alŭ ministerului de comerţŭ, în urma cărora inventatorulŭ va cere patentă pentru reţéua sa »anticleptică.“

ULTIME SCIRĬ.

Intr'ună toastŭ ce l'a ţinutŭ generalulŭ germanŭ Loe în Düsseldorf, a ḑisŭ că în curêndŭ se vorŭ înfrăţi corpurile 7 şi 8 de armată. trebuindŭ sĕ mérgă în contra duşmanului. Care duşmanŭ?

Foile germane renane dau scirea, că Serbia va primì Vidinulŭ, ér Bulgarii Pîrotulŭ.

S'a lăţitŭ scirea în Belgradŭ despre o nouă conspiraţiune contra regelui Milanŭ. Se ḑice că unŭ Muntenegreanŭ, care trecea prin Panciova a confiatŭ unui amicŭ alŭ sĕu, că face parte dintr'o societate secretă muntenegreană, care pregătesce formarea unui mare imperiu sêrbescŭ sub prinţulŭ Muntenegrului.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

schimbarea neaşteptată a lucrurilorŭ. Nu numai strategii dela bere din tótă lumea daclarau pe prinţulŭ Alexandru de pierdutŭ, ci şi în cercurile militare era privită causa lui ca pierdută. Ţéra soră slavă Rusia ilŭ şterse din listele de onóre ale armatei sale cu intenţiunea premeditată, de-a face prin acésta procedere ca poporulŭ lui sĕ se despărţéscă de elŭ. Dér orĭ câtŭ de realistă ar şi fi lumea de aḑĭ — idealismulŭ totuşĭ încă nu este înmormêntatŭ, căcĭ numai unui impulsŭ idealŭ este a i se atribuì, că întregŭ poporulŭ bulgarŭ se grupà acum şi mai strînsŭ împrejurulŭ principelui sĕu, pe care şi l'a fostŭ alesŭ însuşĭ. Caracterulŭ unui singurŭ omŭ, caracterulŭ proscrisului Alexandru, întrarea lui propriă spontană în acţiune a rĕsturnatŭ deodată tóte presupunerile. Fidelitate pentru fidelitate! Alexandru a rĕsplătitŭ poporului sĕu credinţa ce i-a dovedit'o în óra a douĕspreḑecea, cu credinţă, aruncândŭ în cumpĕnă sabia sa »vitejia« bărbatului germanŭ, însufleţindŭ poporulŭ sĕu şi făcêndŭ din elŭ înaintea lumei întregĭ unŭ poporŭ eroicŭ, fără alŭ fi dresatŭ mai înainte pentru acésta, apĕsându-lŭ c'unŭ mare bugetŭ militarŭ.

Scóla definesce vitejia ca o tăriă a sufletului, care se manifestă în timpŭ de periculŭ printr'o resistenţă cerbicósă şi neînfrânta. Cei vechĭ o punéu în rêndulŭ virtuţilorŭ cardinale lângă înţelepciune, moderaţiune şi dreptate şi o numeau virtute eroică pentru că este propriă mai alesŭ eroilorŭ. Pentru ca vitejia sĕ aibă o valóre morală, ea nu trebue sĕ fiă numai unŭ darŭ alŭ naturei ci trebue sĕ isvoréscă din hotărîrea liberă şi prudentă şi sĕ aibă scopurĭ morale. Lipsa de frică şi statornicia sunt părţile constitutive ale vitejiei, cea dintâiu constând în tăria spiritului la periculŭ, cea de a doua în perseverenţa pe lângă hotărîrea odată luată. După însuşirile sufletescĭ şi fisice ale individului şi după împrejurările şi relaţiunile esistente se manifestă vitejia în modŭ diferitŭ. Vitejia Spartanilorŭ la Termopile escită admiraţiunea nóstră. Sĕ o privimŭ mai de aprópe: Fiăcare june se esercita din copilăriă în mánuarea armei, ba spre a cultivá încă în timpŭ de pace consciinţa de sine, sêmţĕmêntulŭ neînvingibilităţii alŭ junilorŭ prin succese dobêndite, se arangiau „góne de eloţĭ“, (cam cum se facŭ în ḑiua de aḑĭ manevrele de tómnă) în carĭ neliberii eloţĭ erau goniţĭ şi ucişĭ ca nisce fiére sĕlbatice de liberii şi nobilii tinerĭ ai Spartei, numai ca sĕ se pótă esercita în arta rĕsboinică.

Intréga educaţiune a tênĕrului Spartanŭ era o pregătire pentru rĕsboiu. Consciinţa dibăciei şi a puterei în purtarea scutului şi mânuarea sabiei spre a pará loviturile duşmane şi a nimici pe contrarŭ, închipuirea, că ce-lŭ ce posede asemenĭ calităţĭ înlătură séu micşoréză celŭ puţinŭ în modŭ sêmţitorŭ pericululŭ, deórece în cea mai mare învĕlmăşélă, după cum ilŭ învaţă esperienţa, era în stare a trînti la pământŭ totŭ ce-i stă în cale, deplinulŭ devotamentŭ către acésta sigură chiămare a vieţii sale, aceste însuşirĭ ce resultau dintr'o educaţiune sistemică — eată ceea ce forma antica vitejiă.

Acésta vitejiă însufleţea şi pe cavalerii evului mijlociu de ferŭ fiindŭ educaţĭ totŭ în asemenea modŭ şi se susţinŭ în esenţa ei până atuncĭ, până cand armătura putù sĕ resiste săgeţii, care p'atuncĭ era pusă în mişcare numai de córda arcului.

După inventarea prafului de puşcă, a căruia putere făcea sĕ străbată fatala ghiulea prin cea mai tare cuirassă, mai alesŭ prin efectulŭ potenţatŭ alŭ tunurilorŭ, vitejia mai primi unŭ amarŭ adausŭ, care se numesce »resignaţiune.“ De aci încolo nu mai foloseau nicĭ dibăcia şi puterea, nicĭ apĕrarea cerbicósă; tóte aceste trecură într'o stare de supunere deplină sorţii, pe care cei pioşĭ o identifică cu „provedinţa,“ şi astfelŭ amŭ ajunsŭ la vitejia „landscheneţilorŭ celorŭ cu frica lui Dumneḑeu“ (frumben Landsknechte) ca tipŭ alŭ rĕsboiului pe acele timpurĭ. „Lanschenetulŭ“ nu se pregătea pentru rĕsboiu: odată pusŭ în şirŭ învĕţa puţinŭ cum sĕ se încaiere, cum sĕ mânuéscă puşca primitivă séu sĕ călăréscă ceva mai binişorŭ, decum şi aşa scia mai înainte. Elŭ îşĭ alegea însuşĭ meseria rĕsboinică, nu era silitŭ la acésta. Décă nu se cunoscea pe sine, că nu era destoinicŭ pentru rĕsboiu, căinţa venea prea târḑiu, căcĭ o disciplină de rĕsboiu crudelă ilŭ ţiné strînsŭ şi 'lŭ împingea înainte, şi îi mergea rĕu décă s'arătá laşŭ. (Va urma).

Nr. 9055—1885. 1—3.

Publicaţiune.

In interesulŭ susţinerii ordinei, curăţeniei şi sicurităţii în cetate şi suburbie se publică de nou:

1. Pe trotoariu şi pe podéla de peste canalŭ nu este iertatŭ a merge cu carulŭ, a merge călare, nicĭ a duce cai de căpăstru orĭ a trage cu mânile căruciórе încărcate.

2. A vĕrsa apă şi lăturĭ este concesŭ numai în gurile întroduse la podéla canalului. A deşerta necurăţenii, gunoiu măturatŭ, mai vêrtosŭ gunoiu din grópa de lăturĭ în canalurĭ, dinaintea caselorŭ, în uliţe şi locurĭ publice, apoi în scocurile din curţĭ orĭ din uliţe este opritŭ,

3. Oricine va pune sĕ încarce mărfurĭ séu alte obiecte pe care de cărăuşĭ orĭ pe alte cară séu să descarce de pe ele este obligatŭ, a pune îndată după sĕvêrşirea lucrului sĕ ridice necurăţenia escată prin aceia şi sĕ ducă murdăria acésta de acolo.

4. A ferăstrăi şi a despica lemne în uliţă este opritŭ.

5. A da de mâncare la cai, în genere la vite trăgătóre în uliţă, în drumŭ şi locurĭ publice este, cu esceptiunea locurilorŭ libere dinaintea porţii uliţei vămii şi a căldărarilorŭ, opritŭ.

6. Care cu caii înhămaţĭ nu este ertatŭ a lăsa sĕ stea pe uliţă fără veghiare.

7. Cară singure, lădĭ pline orĭ góle, buţĭ. peste totŭ objecte care încurcă drumulŭ de carŭ orĭ de piciorŭ, nu este ertatŭ a le lăsa sĕ stea în uliţă nicĭ ḑiua nicĭ nóptea.

8. In uliţă, la fântânĭ şi canalurĭ nu este ertatŭ a spăla nicĭ căruţe, nicĭ rufe, verdeţurĭ ş. a., este opritŭ încă şi a bate rufe cu maiulŭ în uliţă.

9. Pe uliţă şi pe drumŭ este ertatŭ a mâna numai la stânga, este opritŭ a mâna pe întrecute orĭ a călări în galopŭ.

10. Este opritŭ a murdări locurile publice prin facerea trebilorŭ naturalĭ.

11. Spre a duce gunoiu din gropĭ şi cóstene de gunoiu, precum şi molozŭ şi pământŭ dela locurile, unde se facŭ clădirĭ, trebue sĕ se folosésca de care astfelŭ întocmite, ca sĕ nu pótă cădea din ele nimicŭ şi murdări uliţa.

12. La facerea clădirilorŭ orĭ reparaturilorŭ nu este ertatŭ, a închide drumulŭ cu materialurĭ de clăditŭ nicĭ cu molozŭ, lemne şi petri.

13. Când înghéţă suntŭ proprietarii de case şi economii de case obligaţĭ a presăra în fie-care ḑi trotoarulŭ de-a lungulŭ realităţii lorŭ, pe câtŭ este de latŭ, séu, unde nu este trotoar, totŭ loculŭ în lăţime de 1 şi jumĕtate metru cu cenuşă orĭ cu nisipŭ.

14. Fie-care proprietarŭ de casă şi economŭ de casă este obligatŭ a pune, cândŭ ninge şi după ce a ninsŭ, sĕ curéţe de zăpadă îndată totŭ trotoarulŭ dinaintea casei sale.

15. Zăpada scósă din curţĭ private este concesŭ a-o descărca numai pe locurile eestinate de căpitănatulŭ orăşenescŭ.

16. Porţile caselorŭ au sĕ se încuie la 10 óre séra.

17. A cântă musica în birturĭ şi cafenele şi fără entrée după 12 óre séra este ertatŭ numai după primirea concesiunii acestui oficiu, pentru care este a se plăti în favorulŭ casei sĕracilorŭ o taxă de 1 fl. v. a.

18. Orĭ-ce acţiune orĭ întrelăsare împreunată cu periculŭ de focŭ este oprită.

19. Larma pe uliţe şi la fântânĭ este oprită.

20. Cerêndŭ trebuinţa a opri canalulŭ spre scopurĭ industriale, sĕ întrebuinţeze la acésta numai astfelŭ de scândurĭ, a cărorŭ margine superióră după aşeḑarea lorŭ în canalŭ sĕ stea cu 25 de centimetri mai josŭ ca marginea ţĕrmurelui. Scândurile pentru închisŭ nu e concesŭ de a se lăsa peste nópte în canalŭ.

Cei ce nu vorŭ păḑi aceste ordinaţiunĭ, se vorŭ pedepsi cu banĭ, séu la casŭ de a nu putea plăti, cu arestŭ.

Braşovŭ, 14 Decemvre 1885.

Căpitănia oraşului.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	99 65
Rentă de hârtiă 5% . . .	91 65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) . . .	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) . . .	109 80
Bonurĭ rurale ungare . . .	102 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102 00
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 00
Bonurĭ rurale transilvane	103.
Bonurĭ croato-slavone . .	102. —
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122 80
Renta de hârtiă austriacă	82 70
Renta de arg. austr. . .	83 40
Renta de aurŭ austr. . .	108.95
Losurile din 1860 . . .	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289.
Act. băncei de creditŭ austr.	294 75
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	9 97
Mărcĭ 100 imp. germ. . .	61 80
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ	—	9 45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.0[illegible]	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 0[illegible]	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 4[illegible]	—
Copsa micĭ	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.[illegible]5	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clusiu	5.56	5 58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.31
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.4[illegible]
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10 50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4[illegible]	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	.
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1[illegible]	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	10.0	5.05	6.43	—
	12.0[illegible]	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2 16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.4[illegible]	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6 02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa micĭ	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 5[illegible]
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 0[illegible]
Szolnok	11.02	3.44	11 40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.[illegible]5
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9 05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2 36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5 28
Baniţa	7 27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.27	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.